

KITAP TANITMA

Prof. Dr. Hüseyin ATAY, KUR'ANA GÖRE İSLAMIN TEMEL KURALLARI, Ankara, 1985, (Gözden geçirilmiş ikinci baskı), I - XVI, 1 - 160 sayfa, 250 TL.

Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Hüseyin Atay, halkın ve gençlerin seviyesini gözönünde bulundurarak yazdığı KUR'ANA GÖRE İSLAMIN TEMEL KURALLARI adlı kitabında islâmın buyruk ve yasaklarından altmış yedisini ele almaktadır. «İçindekiler» ve Önsöz ile başlayan kitabın GİRİŞ bölümünde islâm, Allah, peygamberlik ve insanlık kavramları üzerinde durulur (XIII - XVI) İslâmın yalnız adı bile «iyiye samimiyetle bağlanmak» anlamındadır. Allah, dininin adını kendisi koymuş ve ona İslâm demiştir. Kur'ân-ı Kerim Tek ve Yüce Allah kavramını getirmiş, Hz. Muhammed'in son peygamber olduğunu ve bu Peygamberin vahiy alan, anası - babası, çocukları olan, yiyen, içen, şakalaşan, reislik, kumandanlık yapan, her işinde samimi insan olduğunu bildirmiştir. İnsan, fizikî, biyolojik, ruhî ve akli kanunların hakim olduğu varlıkların bileşiminden meydana getirilmiş bir yaratık olduğundan, din, bu özellikleri dengeli bir şekilde tutacak biçimde esaslar getirmiştir. İNANÇ ESASLARI'nın ele alındığı bölümde (1 - 14) Allah'a meleklerle, kitaplara, peygamberlere ahirete ve Allahın inayetine inanmak konuları işlenir.

İSLAMIN YASAKLARI (haramlar) başlığının (14 - 53) alt-başlıkları şunlardır :

Yalan Söylemeyiniz, Zina Etmeyiniz, Adam Öldürmeyiniz, Haram Yemeyiniz, İftira Etmeyiniz, Hırsızlık Yapmayınız, Söz Taşımayınız, İnsanları Ardlarından Takip Ederek ne Yaptıklarını Araştırmayınız, Kimseye Haksızlık Yapmayınız, Zulmetmeyiniz, Emanete Hiyanetlik Etmeyiniz, Hiçkimseye Hakaret Etmeyiniz, Kötü Sözleri İftira Yalan Nakletmeyiniz, Allaha Ortak Koşmayınız, Rüşvet Alıp - Vererek Haram Yemeyiniz, Umutsuz Olmayınız ve Büyükleymeyiniz, Kötü Şey Yapmayınız, Düşmanlıkta Yardım Etmeyiniz, Kimseyi Aldatmayınız, Dinde Tartışmayınız, Düşmanla

Dostluk Kurmayınız, İsrâf Etmeyiniz, Haram Olan Şeyleri Yemeyiniz - İçmeyiniz, Sakın Allaha Baba Demeyiniz, Allahın Adını İstismar Etmeyiniz.

İlk baskısı 1981 yılında yapılan ve kısa sürede meycudu kalmadığı için ikinci baskısına lüzum görülen kitabın yukarıda alt - başlıklarını sıraladığımız «İslâmın Yasakları» bölümünde çok yararlı bilgiler verilmiş, Allahın yasakları hatırlatılmıştır. Bunlardan önemli gördüğümüz bazı konularla ilgili özet cümleler naklediyoruz :

«Suçlu olmak hakaret edilmeye izin verilmesine sebep olmaz... İnsanoğlu suçlu da olsa, ölüme de mahkûm edilse, cezası ona hakaret edilmeden uygulanacaktır» (30).

«Kuvvetli delile ve sağlam bilgiye dayanarak güzel, tatlı, hoş söz ve ifadelerle insanlarla ilişki kurunuz ve dini anlatınız. Kaba söz ve densiz davranışlarda bulunarak müslümanlık taslamaya kalkışmayın ve aslâ uygunsuz, biçimsiz ve cahilce mücadele etmeyiniz... Bir kelime bilip bin kelime öğretmeye kalkan, dine en büyük zararı verir» (41).

«Kur'ân-ı Kerim, insanın yaşamasına o kadar önem vermiştir ki, normal zamanda yemesini haram kıldığı şeyleri sıkışık, darlık ve kıtlık zamanlarında, canını ölümden kurtaracak kadar yemesine izin verilmiştir. Ancak yemeği tabakta yarım bırakıp dökmek ve ekmeği gereğinden çok alıp kesmek ve sonra atmak israf sayılmış ve haram kılınmıştır» (45).

«Müslüman olduğunu ortaya koyarak müslümanların sırtından geçinmek, tavra satmak, samimiyete aykırıdır» (53).

BUYRUKLAR başlığı altında ise, bir müslümanın uyması ve yapması gereken temel prensipler anlatılmaktadır «Buyruklar» in (54 - 160) alt - başlıkları şunlardır :

Helâlden Yeyiniz, Antlaşmalara Uyunuz, Verdiğiniz Sözü Tutunuz, Anaya Babaya Öf Demeyiniz, Selâm Veriniz, Güzel Hoş Söz Söyleyiniz, Sevdiğinizden Veriniz, İyi Olanı Yapınız, Allahı Seviniz, İyilikte Yarışınız, İyilik Yapmakta Yardımlaşınız, Din Esaslarına Sıkı Sarılınız, Önce Kendinizi İslah Ediniz, Çocuklarınıza Dini İyi Öğretiniz, İlim Öğreniniz, Tövbe Ediniz, Evleniniz ve Ev-

lendiriniz, Temiz ve Zarif Olunuz, Adalet Gösteriniz, Âdil Olunuz, Başkalarına Güven Veriniz, Allah'a Peygambere İtaat Ediniz, İşleri Ehlî Olana Veriniz; En İyiyi Seçip Uygulayınız, Çalışınız, Faizin Haram Olması, Kadın - Erkek Mahiyet Birliği, İnsanın Yaratılış Gayesi, İslâmın Evrenselliği, İslâmın Özelliği, Dinin Kolay Olması, Zekât Veriniz, Oruç Tutunuz, Namaz Kılınız, Namaz Vakitleri Dua Ediniz.

Bu bölümde müslümanların iyi davranışları üzerinde durulur, Allahın ve Peygamberinin emirleri hatırlatılır. Bu konularda önemli cümlelerden nakiller yapmak istiyorum :

«Bütün ibadetleri tam zamanında yapmış olsa bile, helâlinden kazanıp, helâlinden yiyip içip giyinmiyorsa o kimsenin ibadetleri kabul olunmaz» (5).

«İyi bir söz, hoş bir cevap ve hayırlı bir dilek, para dağıtıp arkasından dayak atmaktan, kötü ve ağır söz söylemekten iyidir» (59).

«İslâmda iyi olanı insanın kendinin yapması yeterli olmayıp, onun yayılmasına çalışması ve başkalarının iyilikler yapmalarına da yardımcı olması gerekir. Kur'an-ı Kerim bunu bir esas haline getirmiştir» (61).

«İnsanlar arasında gurupçuluk yapmak, onları birbirine düşman etmektir. Bu, dine aykırıdır... Bir gurup kurup onunla övünmek, onun dışında kalanları müslüman saymamak veya en azından onları yanlış yolda görmek ve kusurlu saymak, dini inkâr etmek dinden çıkmak olur ve haramdır. Çünkü, kendi kurduğu ve intisap ettiği gurubun tutumunu ve fikrini din edinmiş sayılır» (68).

Yazar «Faizin Haram Olması» başlığı altında (90 - 95) bu problemin müslümanları rahatsız ettiğine işaretlerle konunun ilim adamları tarafından çok yönlü olarak tedkik edilmesi gerektiğine işaretlerle konuyu; «Riba haram kılınmıştır, ama ribanın ne olduğu, ne olmadığı açıkça ortaya konmalıdır ki insan sağlam bir hüküm elde edebilme imkânına sahip olsun» cümlesiyle bitirir. Allah, kadın ve erkeği bir nefisten yaratmış, İslâm dininin kendisine anlattığı zaman sorumlu tutulmuştur (101). İnsanlar Yüce Allaha inanmak, Hz. Muhammedin Peygamberliğine inanmak ve ahirete

inanmak üzere üç ana ilkeye bağlanmak mecburiyetindedir (105). Kolaylık ilkesi dinde temel kuraldır. Ancak bu ilke, «Dinde zorlama ilkesine dönüşmüştür» (105). İbadetlerin çeşitli ve değişik yönlerden fayda ve hikmetine işaret edilen bu kitapta namazın kılınışı şekli, namaz duaları ve anlamları halk seviyesinde anlatılır ve Türkçe dua örnekleri verilir.

KUR'ANA GÖRE İSLAMIN TEMEL KURALLARI çok sade, anlaşılır, Türkçe bir ifadeyle İslâm dininin herkesçe kavranmasını sağlayan, doğru bilgileri içine alan, İslâm Dininin temel kitabı Kur'ana dayanan faydalı bir halk kitabıdır.